

2023-06-29
Ju2023/01593**Justitiedepartementet**Migrationsverket
601 70 Norrköping

Uppdrag att inrätta återvändandecenter

Regeringens beslut

Regeringen ger Migrationsverket i uppdrag att påbörja inrättandet av återvändandecenter, det vill säga särskilda boenden för personer som har fått ett verkställbart överförings-, utvisnings- eller avvisningsbeslut.

Migrationsverket ska, med förbehåll för riksdagens beslut i nödvändiga delar, förbereda för att kunna utöka antalet platser i återvändandecentren om ytterligare medel tillförs eller lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. ändras.

Migrationsverket ska även presentera en rapport av hur arbetet med att inrätta center fortgår. Rapporten ska innehålla en redovisning av hur verksamheten vid centren bedrivs samt en bedömning av om myndighetens arbete med återvändande förbättrats. Vidare ska rapporten innehålla en redovisning av de ekonomiska och personella konsekvenser och eventuella förslag på utvecklingsåtgärder som myndigheten behöver vidta, eller har vidtagit. Eventuella behov av författningsändringar ska också redovisas. I rapporten ska även en analys av konsekvenserna för de som ska bo på återvändandecentren redovisas inklusive konsekvenserna ur ett barnrättsperspektiv i enlighet med FN:s konvention om barnets rättigheter.

Migrationsverket ska samverka med berörda myndigheter, särskilt med Polismyndigheten.

Migrationsverket ska löpande informera Regeringskansliet (Justitiedepartementet) om hur arbetet med uppdraget fortlöper. Rapporten

av hur arbetet fortgår ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 1 december 2023.

Närmare om uppdraget

Migrationsverket fick i juni 2022 i uppdrag att redovisa hur myndigheten skulle kunna inrätta återvändandecenter för asylsökande som fått avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd. Barn utan vårdnadshavare var undantagna. Migrationsverket redovisade uppdraget i januari 2023 (Ju2022/02319).

Migrationsverket ska nu erbjuda alla personer med verkställbara överförings-, utvisnings- eller avvisningsbeslut plats i ett återvändandecenter. Myndigheten kan göra undantag från att erbjuda en person en plats i ett återvändandecenter men undantaget ska tillämpas restriktivt.

Migrationsverket ska aktivt arbeta med att motivera dem som vistas i återvändandecenter till ett frivilligt återvändande. Personerna ska ges råd och vägledning om återvändandet samt erbjudas praktiskt stöd.

Återvändandecentren bör som utgångspunkt placeras i närområdet till utreseorter. Inför ett beslut om inrättande av ett återvändandecenter ska Migrationsverket föra dialog med berörd kommun och region.

Uppdraget ska genomföras med beaktande av Sveriges internationella åtaganden.

Regeringen beslutade den 16 september 2021 kommittédirektiv om ett ordnat initialt mottagande av asylsökande (dir. 2021:71). Utredningen ska redovisa sitt slutbetänkande senast den 31 maj 2024. Förslagen kan komma att påverka genomförandet av uppdraget på sikt och innebära att det behövs fler platser i återvändandecenter.

Skälen för regeringens beslut

En grundläggande princip i den svenska migrationspolitiken är att den som inte har grund för uppehållstillstånd och som får ett beslut om avvisning eller utvisning (avlägsnandebeslut) ska lämna Sverige. För att kunna upprätthålla en långsiktigt hållbar migrationspolitik, som motverkar framväxten av ett s.k. skuggsamhälle bestående av personer som saknar rätt att vistas i landet, är det avgörande att personer med lagakraftvunna

avlägsnandebeslut lämnar landet så snabbt som möjligt. Ett effektivt verkställande av avlägsnandebeslut är inte enbart en fråga om migrationspolitiken och asylprövningens legitimitet, det är också viktigt för att undvika att personer stannar kvar i landet utan tillstånd och därmed riskerar att hamna i en utsatt situation.

Att öka återvändandet är en prioriterad fråga för regeringen och det finns därför anledning att vidta fler åtgärder som kan öka andelen verkställda avlägsnandebeslut. Syftet med återvändandecenter är att bidra till en välfungerande återvändandeprocess vilket bör leda till ett ökat återvändande. Regeringen anser därför att det är angeläget att så snart som möjligt inrätta återvändandecenter.

Återvändandecenter ska ge en tydlig signal till såväl den enskilda individen som till alla asylsökande att personer som inte beviljas uppehållstillstånd måste lämna landet. En flytt till ett återvändandecenter blir en tydlig markering att personen ska lämna landet.

På regeringens vägnar

Maria Malmer Stenergard

Tina Lindmark

Kopia till

Statsrådsberedningen/SAM

Justitiedepartementet/L7, DÅ och PO

Utrikesdepartementet/G/FN

Finansdepartementet/BA, OFA SFÖ och K

Arbetsmarknadsdepartementet/IAS, A, MRD och JÄM

Utbildningsdepartementet/ GV, UH och US

Socialdepartementet /SOF

Polismyndigheten

Kriminalvården

Länsstyrelserna

Sveriges kommuner och regioner